

DNEVI MEDGENERACIJSKEGA SOŽITJA 2023

Sreda, 24. 5. - četrtek, 25. 5., 10.00 – 17.00

Gospodarsko razstavišče, Dunajska cesta 18, Ljubljana

Vsebinsko poročilo

junij 2023

Kazalo

1. Ob tretjih dnevih medgeneracijskega sožitja	3
2. DMS 2023 v številkah.....	4
3. Uvod.....	4
4. Strokovni program	5
4.1. Javna razprava o pokojninski reformi.....	5
4.2. Javna razprava o zdravstveni reformi.....	9
5. Kulturne prireditve.....	14
6. Ustvarjalni program - razstave.....	17
6.1. Fotografska in likovna razstava	17
6.2. Velika rokodelska razstava PZDU	17
7. Spremljevalni program.....	26
8. Razstavljalci	30
9. DMS v medijih in informiranje ZDUS	30
10. Zaključek in zahvala	32

1. Ob tretjih dnevih medgeneracijskega sožitja

»Upam, da bodo Vlada RS in zakonodajna veja oblasti Državni zbor in Državni svet v letu napovedanih reform upoštevali naše predloge, saj so spremembe tesno povezane z življenjem starejših in mlajših. ZDUS je kot sestavni del Medgeneracijske koalicije Slovenije pripravljen na izzive za izboljšanje kakovosti življenja vseh državljanov v Republiki Sloveniji.«

Janez Sušnik,
predsednik ZDUS

»Zdrav odnos med generacijami prispeva k večji harmoniji in solidarnosti v družbi. Ko različne generacije živimo in delamo skupaj, se izmenjajo izkušnje, znanje in različne perspektive, kar vodi k boljšemu razumevanju drug drugega in krepitvi medsebojnega zaupanja. To pa lahko vodi do zmanjšanja predsodkov, diskriminacije in socialne izolacije, kar lahko pozitivno vpliva na kakovost življenja posameznikov. To so tudi ključna načela in vrednote MeKoS, ki v upanju na boljšo prihodnost povezujejo mlade in starejše v eno veliko družino.«

Simon Trussevich,
predsednik Medgeneracijske koalicije Slovenije
in Dijaške organizacije Slovenije

Organizator:

Partner:

Sofinancerji:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA SOLIDARNO PRIHODNOST

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO,
TURIZEM IN ŠPORT

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE ZA SLOVENCE V
ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Jskd
JAVNI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

Glavni pokrovitelj programa:

Dnevi so potekali v času dveh nacionalnih kampanj:

24 TEDNI
VSEŽIVLJENJSKEGA
UČENJA

TEDNI
LJUBITELJSKE
KULTURE
19. 5. - 18. 6. 2023

2. DMS 2023 v številkah

2	dnevno dogajanje
2	zajeti nacionalni kampanji: TVU in TLK
2	medgeneracijski razpravi (okrogli mizi)
4	kulturne prireditve
3	razstave (rokodelska, likovna, fotografska)
12	rokodelskih delavnic
3	spremljevalni dogodki
1	novinarska konferenca
18	razstavljalcev
686	članov v kulturno-ustvarjalnem programu
89	sodelujočih DU

3.500 obiskovalcev dnevov skupaj

3. Uvod

Dnevi medgeneracijskega sožitja so nastali na pobudo Zveze društev upokojencev Slovenije, ki je jeseni 2018 ob podpori članic Dijaške organizacije Slovenije, Študentske organizacije Slovenije in Mladinskega sveta Slovenije, ki skupaj z ZDUS tvorimo Medgeneracijsko koalicijo Slovenije, zasnovala dneve kot dogodek, ki na letni ravni naslavlja aktualno perečo problematiko, ki posredno zadeva vse generacije, na drugi strani pa odpira prostor za medgeneracijsko sodelovanje in sožitje.

ZDUS se je v letu 2023 drugič lotila organizacije dogodka **samostojno**. Program je pripravila delovna skupina v sestavi Janez Sušnik, Vera Pečnik, Jožica Puhar, Črt Kanoni, Franc Gombač, Zdenka Bevc Škof, Stanko Kranvogel, Nika Antolašič in Dijana Lukić. Skupina se je sestala na dveh sejah: 14. 2. in 20. 3., pri čemer sta se posebej sestali še Komisija za kulturo in Komisija za tehnično kulturo za pripravo kulturno-ustvarjalnega programa, ki je predstavljal večinski program dogodka.

Medgeneracijska koalicija Slovenije je bila partner dogodka, njeni člani pa niso sodelovali v pripravi programa, so se pa pojavili v posameznih izvedbenih nalogah (pozdravni nagovor na odprtju, imenovanje mladinske skupine za kulturni nastop, panelisti na okroglih mizah).

4. Strokovni program

V strokovnem programu sta potekali **2 medgeneracijski razpravi**, kjer smo se posvetili napovedanima pokojninski in zdravstveni reformi. Z vodeno diskusijo smo s sogovorniki v medgeneracijski razpravi iskali družbeni konsenz o ključnih reformah, ki čakajo Slovenijo.

Strokovni program Dnevov medgeneracijskega sožitja je skupaj s strokovnjaki iz različnih področjih in v sodelovanju z različnimi interesnimi skupinami odprl razpravo, ki je s sprejetimi zaključki povzeta v naslednjih podpoglavjih. Prva okrogla miza je bila zadovoljivo obiskana, druga slabše. Skupaj je bilo 80 obiskovalcev.

4.1. Javna razprava o pokojninski reformi

»Z visoko inflacijo je gmotni položaj velike družbene skupine upokojenk in upokojencev vsak dan težji, druge družbene skupine pa ne verjamejo več v vzdržen pokojninski sistem, ki bi naslednjim generacijam omogočal dostojno starost. Kako zagotoviti pravičen, vzdržen in pregleden pokojninski sistem?«

Okroglo mizo, ki je potekala v sredo, 24. 5. od 12.00 do 14.00, je pripravila **Zveza društev upokojencev Slovenije**. Vodil jo je Črt Kanoni, urednik revije ZDUS Plus.

Sodelovali so: Luka Mesec, minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Marijan Papež, generalni direktor ZPIZ, Jaka Trilar, predstavnik MeKoS: Mladinski svet Slovenije in Erik Hofbauer, član Strokovnega sveta ZDUS.

Zapisnik medgeneracijske razprave

Pripravila: Nika Antolašič, tajnik ZDUS

Moderator je v uvodu pojasnil, da je realna slika države, da postajamo prehitro starajoča se družba. Vse več je upokojencev in vse manj tistih, ki bi vplačevali v pokojninsko blagajno. Posledica tega je lahko le ena. Višanje upokojitvene starosti in nižanje višine pokojnin. Če želimo, da ostanejo pokojnine dovolj visoke, da zagotovijo dostojno življenje, potem mora gospodarstvo ustvariti več, država pa tudi pobrati več davkov. Dejstvo je, da imamo v Sloveniji težave s pokojninsko blagajno, ki vse težje zagotavlja dostojne pokojnine, zato se je vlada odločila za pokojninsko reformo, ki naj bi podaljšala upokojitveno starost iz sedanjih 65 na 67 let za tiste, ki nimajo 40 let delovne dobe. Tako bi se zmanjšalo število novih upokojencev in povečalo število neto vplačnikov v pokojninsko blagajno, postopoma pa bi se zmanjšalo tudi število prejemnikov pokojnin in v blagajni bi ostalo več denarja za višje pokojnine.

Zavod za zdravstveno zavarovanje namreč ugotavlja, da se je zaradi višanja upokojitvene starosti v preteklosti že zgodilo, da so se hkrati povečale tudi dolgotrajne bolniške odsotnosti med starejšimi zaposlenimi, kar je dodatno obremenilo zdravstveno blagajno. Kaj to pomeni?

To pomeni, da se denar bolj ali manj le pretaka iz ene blagajne v drugo, ne rešuje pa težav, ki jih imamo. Če pride do minusa v zdravstveni blagajni, bo vlada morala sprejeti ukrepe, da žakelj spet napolni. To pa lahko stori bodisi z višanjem prispevkov za zdravstveno zavarovanje, bodisi z višjimi cenami zdravil, kratko slamico pa vedno potegnemo državljani. Na prvem mestu so torej predvsem ukrepi za varno starost, torej za oblikovanje takega sistema, ki bo omogočal dostojne pokojnine. Za izboljšanje stanja v pokojninski blagajni pa je ključno vprašanje o financiranju pričakovanih povišanih izdatkov. Dogovor o predvidenih spremembah bo treba sprejemati premišljeno na podlagi razprave vseh, predvsem pa na temelju socialnega dialoga in širšega družbenega in medgeneracijskega dogovora o nujnosti sprememb na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

ZDUS predstavnik je na sestanku na ministrstvu konec januarja, na katerem so bili tudi predstavniki nekaterih drugih organizacij za pravice upokojencev, prav tako poudaril, da se mora pokojninski sistem nujno prilagoditi obstoječim in prihajajočim družbenim okoliščinam, v strpni razpravi pa je treba poiskati rešitve ob sodelovanju vseh generacij. Minister zastopa stališče, da je treba slediti ciljem, ki so jih socialni partnerji uskladili že leta 2017, po katerem bo najnižja nadomestitvena stopnja znašala 70 odstotkov. To pomeni, da bi posameznikova pokojnina ob upokojitvi znašala vsaj 70 odstotkov zneska, ki ga je prejemal kot plačo?

Luka Mesec, minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je glede priprave pokojninske reforme povzel, kadar napovedo več stvari naenkrat ustvarijo javno veliko zmede, strahov, tudi razočaranj, ker ni takojšnjega učinka. Razmišljajo, kako ustvariti drugačen pokojninski sistem, kako bi država zagotovila temeljni dohodek, da ne bi bil nihče pod pragom revščine in kako zagotoviti poleg tudi steber za dodatek k pokojnini, kot imajo npr. na Islandiji. Upokojitvena starost ni edino vprašanje pokojninske reforme. Evropska družba se stara in to predstavlja izziv. Po projekcijah se bo razmerje v Sloveniji med upokojenci iz 1:4 poslabšalo do točke v letu 2050, ko bo od 100 ljudi v Sloveniji 37 upokojencev. Zato je potrebno razmišljati o več sredstvih za pokojninsko blagajno ali pa o spremembi samega sistema. Temu obdobju se približujemo in je nujno, da razmišljamo 30 let vnaprej. Zato tudi vprašanje dviga upokojitvene starosti, kdaj in kako v pokoj. Zagovarja stališče, da ne morejo vsi pod enakimi pogoji v pokoj, saj bo npr. skladiščnik, ki dela težko fizično delo, težko delal še dlje, kot pa npr. predavatelj. Treba se bo zato pogovarjati o fleksibilni upokojitveni starosti. Tu je tudi vprašanje plačevanja prispevkov, saj delodajalci plačujejo manj kot nekoč. Sledi vprašanje je solidarnosti in tudi kako s pokojninskim sistemom urediti tudi dolgotrajno oskrbo. Ministrstvo za solidarno prihodnost je tisto, ki bdi nad pripravo zakona, ki bo opredelil dolgotrajno oskrbo. Tu sledi vprašanje financiranja. Glede na že omenjeno povečevanje deleža starejših do leta 2050, bo potrebno razmišljati kakšno medgeneracijsko solidarnost ustvariti. Nujna je javna razprava, v kateri bomo skupaj skušali razumeti kje se kot družba nahajamo, kam gremo in kaj smo pripravljeni za to dati in narediti - vsak od nas, da bomo potem te sisteme uživali za dostojno starost.

Moderator je nadaljeval, da bo treba pri vprašanju postopnega dviga upokojitvene starosti posebej nasloviti tiste, ki so kasneje vstopili na trg dela, potrebno se bo pogovoriti o višanju najnižje pokojninske osnove na 80 ali 82 odstotkov povprečne plače in morda o postopnem znižanju najvišje pokojninske osnove, pa tudi o širitvi obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja na vse zaposlene. Kako pa je s samozaposlenimi?

Jaka Trilar, predstavnik MeKoS iz vrst Mladinskega sveta Slovenije je dejal glede mladih, da predstavljajo generacijo, ki bo najbolj obremenjena. Zakaj? Stari starši sedaj že prejemaajo pokojnino, starši jo bodo kmalu. Tudi padanje rodnosti se nekako ustaljuje, medtem ko je v njihovi generaciji drastični padalo. Mladi v sistem že vplačujejo preko prejemanja osebnega dohodka iz naslova študentskega dela. Gre se za 80 MIO evrov. Večkrat pa se sprašujejo, ali bo sistem vzdržen, ali bodo mladi prejeli pokojnino. Vprašanje je tudi, kako visoka bo, koliko bodo vplačevali in koliko bodo prejeli. Mladinski svet Slovenije nima stališča ali povišati prispevno stopnjo ali dlje delati. Če se bo delalo dlje, to pomeni posledice za zdravje, več bolniških odsotnosti. Tudi za mlade bo obremenitev, če bodo starši delali dlje. Trenutni sistem je vzdržen glede na staranje prebivalstva. Treba je pogledati tudi drugi steber in ga preučiti ter najti konsenz glede prvega stebra. Izpostavil je tudi prekarno delo. Mladi so prisiljeni odpirati s.p., vplačujejo prispevke za minimalno plačo in s tem se pokojninsko blagajno tudi krči. Tudi to je vprašanje ki ga je treba rešiti v okviru pokojninske reforme.

Moderator je omenil, da so prispevne stopnje tudi eden od kamnov spotike. Miha Kordiš je na seji odbora dejal, ko je bilo izpostavljeno vprašanje postopnega višanja prispevnih stopenj, da delodajalci od 90. let vplačujejo vse manj v pokojninsko blagajno. Na skupni novinarski konferenci ZDUS in SUS, ko smo razpravljali o izredni uskladitvi pokojnin, pa je Metka Roksančič dejala, da je država tista, ki vse manj prispeva v pokojninsko blagajno?

Marijan Papež, generalni direktor Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije je dejal, da se je od leta 1996 prispevna stopnja delodajalca znižala iz 15,5 na 8,85. V zadnjem času in tudi v eni od prejšnjih koalicijskih pogodb pa je bilo govora, da bi se morala prispevna stopnja izenačiti. To so predlagali tudi v Levici. Meni, da ni za pričakovati, da se bo prispevna stopnja dvignila. Izenačenje, kot ga je hotela uvesti prejšnja vlada s socialno (menedžersko) kapico in ob tem rekla, da jo večina držav v Evropi ima, niso pa povedali, da je v njih prispevna stopnja delodajalcev večja, pa je nekaj, o čemer bi morali tudi spregovoriti. Kaj bi to pomenilo v praksi? Delodajalci bi bili bolj obremenjeni in ob istih bruto plačah bi bile neto plače delavcev višje. Veliko se sliši, da država daje čedalje manj iz proračuna za pokojnine. Ni namen, da dajo več. Če ne bi nič dajali, bi bilo najboljšo, ker bi pomenilo, da je gospodarstvo v dobri kondiciji. Bo pa država vedno morala nekaj prispevati, ker se bo premalo nateklo iz naslova prispevkov. Lani avgusta je bilo prvič več kot 1 MIO zavarovancev. Gospodarstvo je v dobri kondiciji in je struktura prispevkov preko 80 %. Mladi verjamejo v sistem, vprašanja pa se bodo vedno postavljala. Za mlade je treba zagotoviti službe, stanovanja, da si bodo lahko ustvarili družino in bodo leta minevala in bodo dosegli dobo za upokojitev. Dobro je, da se šteje dijaško in študentsko delo in so mladi tako vključeni v sistem obveznega zavarovanja. Lani se je s tega naslova nateklo 77 MIO evrov, KAD pa je prispeval 50 MIO evrov. Podpira medgeneracijsko sodelovanje in vodenje dogovora. Izpostavil je, da je bila zadnja štiri leta, kljub Covidu, gospodarska situacija zelo dobra. Deležni smo bili šestih parcialnih sprememb zakonodaje in vsaka je prinesla dodatne

obremenitve pokojninske blagajne in kljub temu ni bilo potrebno nič dodati iz proračuna. Potrebna pa bo reforma ali pa prilagoditev sistema, ni pa nujno, da se to izvede kar preko noči. Z univerzalnim temeljnim dohodkom kot uravnilovko se ne strinja. Temeljni je prvi steber - obvezno zavarovanje. Potrebno bo okrepiti tudi dodatno zavarovanje.

Luka Mesec je dodal, da na ministrstvu iščejo rešitve. Razmišljanje ni toliko ukalupljeno v sedanji sistem. Če se pogleda za naslednjih 30 let, se bo potrebno pogovoriti, kako je sistem deloval, kje so pomanjkljivosti in kako bi lahko naprej deloval. Sam ni za uravnilovko ali socialno kapico. Problem bo s popolno pretočim sistemom in povečevanjem deleža starejših, in ne bo dobrih pokojnin, če ne bomo povečali prispevkov. Prispevke naj se pravičneje porazdeli, naj bodo enaki za delodajalca in delavca, kar bo osebno tudi predlagal. Sedanji sistem ne odraža vplačanih prispevkov. Glede samostojnih podjetnikov in obrtnikov je znano, da so si vplačevali nižje prispevke. Tu mora priti do družbenega dogovora kakšen temelj solidarnosti bomo postavili in zarisali okvir, kjer bodo pokojnine odražale vplačane prispevke.

Moderator je omenil, da je konec januarja na MDDSZ potekal sestanek, kjer so bili tudi drugi predstavniki organizacij, ki se ukvarjajo s pravicami upokojencev, in je takrat predstavnik ZDUS poudaril, da se mora sistem prilagoditi družbi in okoliščinam.

Erik Hofbauer, član Strokovnega sveta ZDUS je glede prihajajočih družbenih okoliščin dejal, da je težko napovedovati in predvideti kaj bo za toliko let vnaprej. Januarja smo se začeli pogovarjati o izhodiščih pokojninske reforme in ugotavljali, kaj imamo že na razpolago, že pripravljeno. Imamo Belo knjigo o pokojninah, s katero se v celoti sicer ne strinjamo, imamo izhodišča Ekonomsko socialnega sveta za pokojninsko reformo. Ta izhodišča so dovolj široka in precizna, da imamo kažipot kako pristopiti k pokojninski reformi. Sedanja reforma je bila narejena leta 2012, ko je bila deflacija, takrat je propadlo veliko podjetij, veliko je bilo brezposelnih. Sistem je bil tak, da so pokojnine počasi padale v primerjavi z bruto plačami. Preprečiti je potrebno zaostajanje pokojnin. Pogledi na to so različni. Inflacija je bila lani v povprečju 8,8 %, pokojnine so se uskladile za 3,2 %, socialni transferji so se povečali za 10,3 %. Pohvaliti gre dvig minimalne plače v neto za 12,8 %. Uskladiti je potrebno pokojnine. Zakon iz leta 2012 je pač predvidel, da inflacije ne bo oz. je določil ta prag izjemno nizko.

Marijan Papež je povedal, da leta 2012 ni bilo 40 % določenih za inflacijo, ker se je pričakovalo, da je ne bo. Takrat je bil celo referendum, ker stranka DeSUS ni podprla tiste reforme. Če bi predlagali usklajevanje pokojnin na podlagi inflacije, je vprašanje, če bi na to pristali. V Beli knjigi je opredeljeno, da naj bi se sistem spreminjal na deset let. Usklajevanje je namenjeno ohranjanju vrednosti pokojnin - ne realne vrednosti. Izpostavil je še dodatek za pomoč in postrežbo, ki tudi ni usklajen in so tudi tu socialni korektivi. Sistem se mora vedno prilagajati in je tu odgovornost, da bo to storjeno pravočasno, da bodo ljudje, ko se upokojijo vedeli kdaj se bodo in kakšno pokojnino lahko pričakujejo.

Luka Mesec je dejal, da bodo o pokojninski reformi vsaj eno leto vodili javno razpravo, da se kot družba dogovorimo, kako bo pokojninski sistem deloval. Reforma se mora uveljaviti s 1. 1. 2025, do takrat pa mora biti sprejet zakon, ki bo postavil gabarite za njegovo delovanje.

Moderator je izpostavil, da imajo države različne ureditve korektivov. V Avstriji upokojenci npr. niso terjali tega, kar jim pripada. Če znaša inflacija toliko, so toliko večje tudi pokojnine. In tudi delodajalci več vplačujejo. Zakaj moramo vedno prositi državo za izredno uskladitev?

Marijan Papež je odgovoril, da v Avstriji ni problem, ker imajo tako določeno z zakonom. Izredne uskladitve pomenijo, da se pokojnine v letih od 2010 do 2015 niso redno usklajevale in je bila težnja, da se pride do teh uskladitev. Če eno leto ni izredne uskladitve, je že nekaj narobe. Izredna uskladitev je za izredne situacije. Za nazaj se je saniral primanjkljaj iz preteklosti.

Moderator je izpostavil tudi dvig življenjskih stroškov za 15-20 % in kakšne dobičke kujejo trgovci.

Luka Mesec je nadaljeval, da je splošna ogroženost za revščino 12 % (na pragu ali pod pragom revščine), posebej se to kaže pri samskih, predvsem ženskah, kjer se je delež povečal na 25 %. Povzel je ukrepe, ki jih je sprejela vlada, in sicer bodo upokojenci jeseni prejeli dodatke – za najbolj ogrožene, novembra in decembra bodo upokojenci prejeli dodatek 1,8 % k pokojninam, zimski letni dodatek oz. božičnico, uredile se bodo pravice do pokojnine za delno upokojene invalide in ki so delno še vključeni v delo. Kar se tiče cen trgovcev, je zagovornik, da se vojnim dobičkarjem, ki kujejo velike dobičke, z izgovorom na inflacijo in druginjo, pokaže odziv z davčnim sistemom, po katerem se jim tako ustvarjanje dobička ne bo izplačalo.

Moderator je omenil, da se je na pristojnih organih in delovnih telesih ZDUS veliko govorilo o tem, kaj bo prinesla pokojninska reforma in ali bo res prinesla tudi višje pokojnine? **Erik Hofbauer** je dejal, da se je predvsem govorilo o dostojni pokojnini. In v vsakem primeru bi morale biti boljše kot je sedaj.

Jaka Trilar je dodal, da bi si želeli, da je sistem zelo pregleden, enako tudi izdatki države. Zavzemali se bodo za čim bolj enotna vplačila in izplačila. Tu so še socialni korektivi. Dvigniti je potrebno dohodke upokojencem. Tistim, ki niso polno vplačevali v sistem, pa omogočiti dostop so socialnih transferjev. Izpostavil je že področje stanovanjske problematike, kar je pomembno za vse generacije. Na državni ravni se ni nič naredilo v preteklih letih. Zagotovljeno je bilo, da se bo namenilo 100 MIO evrov za izgradnjo stanovanj za mlade in tudi za DSO in varovana stanovanja ter za stanovanjske objekte za vse ostale starostne strukture. Luka Mesec je dodal, da je za letos zagotovljeno za ta namen 90 MIO evrov.

Sledila so še vprašanja in komentarji iz občinstva in zahvala moderatorja navzočim.

4.2. Javna razprava o zdravstveni reformi

»V javnosti se pojavljajo parcialni ukrepi in predlogi zakonov, ki ne rešujejo ključnih problemov zdravstvenega sistema in celo poslabšujejo pravice pacientov. Kaj je potrebno prioritarno nasloviti za izboljšanje delovanja zdravstvenega sistema?«

Okroglo mizo, ki je potekala v četrtek, 25. 5. od 15.00 do 17.00, je pripravila [Zveza društev upokojencev Slovenije](#). Vodila jo je mag. Rosvita Svenšek, predsednica Strokovnega sveta ZDUS in Komisije za socialno in zdravstveno varstvo.

Sodelovali so: doc. dr. Tatjana Mlakar, generalna direktorica Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Marko Ruperčič, predstavnik MeKoS: Študentska organizacija Slovenije in Mag. Rosvita Svenšek, ZDUS. Minister za zdravje Danijel Bešič Loredan je, zaradi nujne seje Državnega zbora, odpovedal udeležbo dan pred dogodkom.

Zapisnik medgeneracijske razprave je pripravila Sintija Mundar, strokovna delavka programa Starejši za starejše ZDUS.

Zdravstvo, zdravstvena varnost in zdravstveno zavarovanje so teme, ki zadevajo vsakega prebivalca Republike Slovenije in so temelj za kvalitetno življenje v državi. Kako razmišljajo mladi, ali sta človek in medčloveški odnosi, ali je kapital, tisto kar je temelj za kvaliteto življenja, je povedal Marko Ruperčič, predstavnik MeKoS.

Marko Ruperčič, predstavnik MeKoS, izpostavi pomen odnosov, fizičnega in psihičnega počutja ter zdravja mladih in starejših. Širši razgovori na temo zdravstva so pomembni, da lahko najdemo dolgoročne sistemske rešitve.

Z razvojem medicinske znanosti in tehnologije je zdravstvena stroka sposobna rešiti vse več zdravstvenih problemov ljudi. Na podlagi novih komunikacijskih možnosti in IT tehnologij so ljudje vse bolj osveščeni o možnostih zdravljenja, o zdravem načinu življenja, združujejo se v klube bolnikov z istovrstnimi boleznimi, kjer se medsebojno naučijo, kako je možno preživeti kljub zdravstvenim hibam, ki jih pestijo. Življenjska doba ljudi se podaljšuje. V Evropi še bolj pa v Sloveniji postajamo hitro starajoča se družba. Vse to povečuje pritisk na zdravstveno službo. Čakalne dobe se povečujejo, dostopnost do zdravstvenih storitev se slabša. Kako to preseči v opredeljenih pogojih finančnih zmožnosti države in zdravstvenega sistema?

Doc. dr. Tatjana Mlakar, generalna direktorica Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije spregovori o modelu zdravstvenega varstva v Sloveniji. Modeli zdravstvenega varstva se v vseh državah soočajo s potrebo po racionalizaciji, optimizaciji in praviloma zaradi pomanjkanjem sredstev z velikimi čakalnimi dobami. To ni specifično samo za Slovenijo. Je pa morda specifika Slovenije v tem, da se v zadnjem desetletju nismo kot sistem zdravstvenega varstva ustrezno prilagajali spremenjenim okoliščinam v katerih model zdravstvenega varstva deluje. Izpostavi, da je model zdravstvenega varstva v Sloveniji najboljši na svetu, ker zagotavlja širok nabor pravic in storitev. Model, ki je vgrajen v sistem zdravstvenega varstva v Sloveniji je nekoliko spremenjen zaradi neupoštevanja vseh vsebin, ki jih narekuje organizacijska sistemska stroka. V zdravstvenemu sistemu delujejo različne stroke: medicinska, zdravstvena, informacijska, pravna, organizacijska. Če sistem ne znamo ustrezno organizirati, se zgodi tisto, čemur smo priča tudi v Sloveniji. Trenutno je v zdravstvenem sistemu v Sloveniji najpomembnejše, da se vsi sistemi, podsistemi in deležniki znotraj zdravstvenega sistema zavedajo, da samo z medstrokovnim sodelovanjem, v katerem vsaka stroka prispeva svoje videnje in znanje, rešimo zdravstveni sistem. Moramo se zavedati, da so reforma, reintegracija in redefinicija nekaj zapoznelega in neprijetnega, predvsem za tiste, ki morajo te ukrepe sprejeti. Reforma zdravstvenega sistema je potrebna in nujna. Ukrepi v reformi so zmeraj srednji ali dolgoročni in glede na trenutno stanje, smo prisiljeni sprejeti kratkoročne ukrepe, ki bi umilili stanje trenutne anomalije v zdravstvenemu sistemu. Obstaja upanje, da s sodelovanjem in povezovanjem najdemo pot k skupnemu interesu - skrbi za zavarovane osebe.

Mag. Rosvita Svenšek spregovori o poslabšanju dostopnosti do družinskih zdravnikov. V času vlade Mira Cerarja je sindikat zdravnikov Fides izsilil znižanje normativa glavarine, ki ga je določil z modro knjigo. Znižanje je bilo precejšnje. Iz prejšnjih 2.500 glavarin na družinskega zdravnika se je normativ znižal na 1.895. To je pomenilo, da je na papirju čez noč zmanjkalo čez 700 zdravnikov. Istočasno je bil sprejet sklep, da v Sloveniji nihče ne bo ostal brez osebnega zdravnika. Na žalost je sedaj v Sloveniji več 100 ljudi brez osebnega zdravnika. Na ZDUS se ves čas borimo za korekcijo normativa glavarine na družinskega zdravnika, na ta način, da si bodo vsi zavarovanci lahko zbrali osebnega zdravnika v svojem lokalnem okolju. Problem je politične narave in kot tak čisto nepotreben. S pravilno (normalno) obremenitvijo dela se bi dalo narediti veliko več.

Doc. dr. Tatjana Mlakar dopolni, da je bil dogovorjen normativ (1.895 glavarinskih količnikov) sprejet leta 2017, vendar to ni bil strokovno medicinski sprejet normativ. To je bil dogovor nad katerim limitom bodo zdravniki družinske medicine lahko dobili soglasje za delo izven matične ustanove. ZZZS nima nič proti strokovno medicinskim normativom. ZZZS je raziskal kaj pomeni ta normativ in ugotovljeno je, da mnogi zdravniki v Sloveniji opredelijo in učinkovito ter uspešno obdelujejo tudi več glavarinskih količnikov kot 1.859 oseb. Uspeva jim tako, da z ustrezno organizacijo dela znotraj pogodbenega tima družinske medicine, katerega nosilec je zdravnik specialist družinske medicine, delo ustrezno prerazporedijo. Potrebni so še formalni dogovori za prenos nalog in kompetenc iz zdravnika na zdravstveni kader. To je bilo dogovorjeno z Zbornico zdravstvene in babiške nege Slovenije konec leta 2021. S tem dogovorom (neformalnim), ki je oblikovan v okviru strokovne skupine na ZZZS in v kateri so sodelovali zdravniki vseh regij in Zbornica, se je apeliralo na zdravstveno politiko. Vladi je bilo predlagano, da se formalizira možnost prenosa nalog iz zdravnika na ostale člane, ki jih imajo. S to formalno regulacijo, ki bi jo moralo MZ izvesti, nismo še uspeli. Zato se pričakuje nadaljevanje dialoga v tem kontekstu. Zdravniki kontinuirano izpostavljajo obremenjenost z administrativnimi bremenmi. ZZZS je skupaj s predstavniki odborov za družinsko medicino v zadnjih dveh letih odpravil velik obseg administrativnih del in ovir. Slednje je regulirano na način, da se prav zdravnikom olajša delo. Nekateri zdravniki in specialisti nedosledno spoštujejo ali uveljavljajo administrativno razbremenitev, da lahko sami napotujejo na podlagi napotnice na dodatne preiskave, ki jih potrebujejo za nadaljnjo presojo in zdravljenje na sekundarnem nivoju. Tudi tukaj je medicinska stroka izredno šibka. ZZZS neprestano apelira na zakonodajalca, da se naredijo pogoji v zakonu, ki bi poenostavili prepisovanje potnih stroškovnikov, bolniških listov ipd. Kljub vsemu v vsakem poklicu, tudi ko gre za zdravnika, je delo potrebno evidentirati. Zdravniki morajo evidentirati obračunske storitve, saj na podlagi tega ZZZS opravljen delo izvajalcem plača. ZZZS že leta prosi zdravstveno medicinsko stroko in ministrstvo, da skupaj naredijo klinične storitve, ki jih bo ZZZS pretvoril v obračunske storitve. Nujno je potrebno uvesti e-karton, da bi zmanjšali administrativno breme. Za to potrebujemo podporo in sodelovanje zdravstvene politike in medicinske stroke. Kritike niso namenjene samo ZZZS, vendar tudi drugim institucijam, ki delujejo na tem področju. Nekatere stvari je potrebno urediti v sodelovanju vseh strok.

Ali imajo študenti težave z izbiro družinskih zdravnikov? Kako in na kakšen način je potrebno ohraniti stik zdravnika s pacientom?

Marko Ruperčič pove, da je težava študentov z vidika primarne zdravstvene oskrbe predvsem v tem, da študenti, ki študirajo izven kraja stalnega prebivališča in imajo že izbranega osebnega zdravnika v svojem lokalnem okolju, običajno ne izberejo novega zdravnika v kraju študija. V večini primerov se nameravajo po zaključku študija preseliti nazaj v domače okolje. Težava je v tem, da v kraju študija nimajo zagotovljene zdravstvene oskrbe. Digitalizacijo zdravstvenih storitev, ki se je vzpostavila v času epidemije Covida-19, študenti vidijo pozitivno. V Ljubljani je zdravstveni dom za študente, kot edini zdravstveni dom na primarni ravni, ki pokriva študente. Gre za primer dobre prakse, ki bi ga bilo potrebno vzpostaviti tudi v drugih študentskih središčih. Ne samo z vidika zagotavljanja primarne zdravstvene oskrbe, vendar tudi z vidika zagotavljanja drugih preventivnih programov kot je psihosocialna podpora.

Doc. dr. Tatjana Mlakar pove, da se glede izbire osebnih zdravnikov pojavljajo različne težave v celi Sloveniji, vendar največ v Ljubljani. V vseh drugih regijah imamo še vedno zdravnike, ki opredeljujejo. Na splošno pa družinskih zdravnikov manjka. ZZZS je kritičen do porasta deleža storitev, ki jih zdravniki delajo na daljavo. Pred epidemijo teh storitev skoraj ni bilo in sedaj jih je letno več kot 2 mil. ZZZS kvartalno spremlja gibanje in zaznava trend upada. Najbolj pomembna je storitev, ki jo zavarovana oseba dobi v osebni stiku, kljub temu pa je nekatere storitve možno urejati tudi na daljavo. Velik izziv je tudi pred pacienti oz. zavarovanci. Ugotovljeno je, da se dogajajo nekontrolirani vstopi v zdravstveni sistem. Zavarovanci so sestavni del zdravstvenega sistema in se od njih pričakuje, da nosijo svoj delež odgovornosti.

Starejši ljudje imajo praviloma več bolezni, kar dodatno povečuje potrebo po večanju obsega zdravstvenih storitev. Zavod za zdravstveno zavarovanje ugotavlja tudi, da so se zaradi višanja upokojitvene starosti hkrati povečale tudi dolgotrajne bolniške odsotnosti med starejšimi zaposlenimi, kar je dodatno obremenilo zdravstveno blagajno. Kaj to pomeni?

Doc. dr. Tatjana Mlakar povzame, da težava zdravstvenega absentizma ni neposredno povezana z modelom zdravstvenega varstva. ZZZS skrbi, da se po epidemiji Covida-19 približuje nova epidemija, ki bo imela velike družbene posledice – epidemija odsotnosti z dela zaradi zdravstvenih razlogov. V letu 2022 je zabeleženo 17 mil. delovnih dni odsotnosti, 33.000 staležnikov katerim se izplačujejo nadomestila, 315.000 odločb o bolniškem staležu nad 20 dni, na to je porabljeno več kot 700 mil. evrov. V nekaj letih se je ta znesek podvojil. To je tudi posledica epidemije, vendar trend naraščanja zdravstvenega absentizma je izjemen in družbeno ogrožajoč. ZZZS je skupaj z ostalimi subjekti znotraj zdravstvenega sistema pripravil predlog sistemskih sprememb, ki bodo omilile sedanji trend naraščanja bolniških odsotnosti. Slovenija je na tem področju najbolj liberalna država zaradi neomejene dolžine trajanja bolniškega staleža. Namensko zbranih sredstev iz prispevkov, ki jih ZZZS zbira v blagajni za zdravstveno varstvo se ne pokrijejo vsi odhodki, ki sodijo v zdravstveno blagajno. Zdravstvena blagajna je v nezavidljivi situaciji.

Kako se na vedno večji delež starejše populacije prilagaja zdravstvo in zdravstvena oskrba? Ali smo pripravljeni na vedno večje zdravstvene stroške? Kakšno zdravstveno oskrbo potrebujejo starejši?

Doc. dr. Tatjana Mlakar povzema, da demografske razmere k tem zagotovo prispevajo. 1,5 mlrd. dodatnih sredstev v zadnjih treh letih, kolikor je več odhodkov iz

zdravstvene blagajne, ne more biti samo iz naslova demografije. So tudi drugi razlogi, ki so izziv da na tem področju kot tudi možnosti za optimizacijo in racionalizacijo oz. iskanje notranjih rezerv v sistemu. S takšnim trendom rasti odhodkov, tudi če bi to bilo zakonsko uveljavljeno, tudi iz državnega proračuna, ne bo mogoče pokriti trenda rasti. Ne obstaja trajna zakonska zaveza, da bi se razlika krila iz državnega proračuna. Vsako leto potekajo pogajanja v okviru priprave državnega proračuna, da bi zagotovila dodatna sredstva.

Ali izvajalcem zdravstvene dejavnosti ostaja dovolj časa za potrebno preventivo otrok in mladine, da preprečimo zbolevanje? Ali je že dozorela miselnost, da se v zdravstvenem sistemu osredotočimo na ohranjanje zdravja in ne le na zdravljenje?

Marko Ruperčič povzema, da določeni preventivni programi (npr. športna vzgoja) se izvajajo v srednjih šolah in na fakultetah. Učenci in dijaki so deležni telesne vadbe in športne vzgoje, ki je vključena v program obveznega izobraževanja. Težava je pri študentih, saj športna vzgoja ni del obveznega izobraževanja na terciarnem nivoju. Visokošolski zavodi ne želijo svojih študijskih obveznosti prepustiti športni vzgoji. Ključna težava mladih v tem trenutku je tudi dostop do psihosocialne pomoči na vseh ravneh izobraževanega sistema. V času epidemije Covid-19 je imelo po raziskavah NIJZ 55 % študentov depresivne motnje. Vidno je veliko pomanjkanje, tako na srednješolskem kot na terciarnem nivoju izobraževanja. Storitve psihosocialne podpore izobraževalni sistem ne nudi, vendar zdravstveni sistem. Zdravstveni dom za študente je edina ustanova, ki usmerjeno obravnava populacijo študentov z izvajanjem programov psihosocialne pomoči. Nekatere oblike pomoči izvajajo Študentske svetovalnice, znotraj katerih delujejo psihologi. Slednje je zelo nesistemske urejeno.

Mag. Rosvita Svenšek povzame stališča ZDUS, ki se zavzema za ohranitev in krepitev javnega zdravstva na podlagi z ustavo predpisanega socialnega zavarovanja, ki zavarovanim osebam s pomočjo solidarnosti omogoča koriščenje potrebnih zdravstvenih storitev ne glede na njihov gmotni položaj. V Sloveniji je nujno potrebno čim prej uveljaviti sistem dolgotrajne oskrbe in omogočiti dolgotrajno oskrbo tudi na domu. Na prvem mestu so torej predvsem ukrepi za zagotovitev kakovosti življenja vseh generacij, torej za oblikovanje zdravstvenega sistema in sistema dolgotrajne oskrbe, ki bo omogočal zdravstveno varnost in kvaliteto življenja vsem prebivalcem oziroma zavarovancem. Dogovor o predvidenih spremembah bo treba sprejemati premišljeno na podlagi razprave vseh, predvsem pa na temelju socialnega dialoga in širšega družbenega in medgeneracijskega dogovora o nujnosti sprememb na področju zdravstvenega zavarovanja.

Sledila so še vprašanja in komentarji iz občinstva in zahvala moderatorja navzočim.

5. Kulturne prireditve

Dnevi medgeneracijskega sožitja so se s kulturno-ustvarjalnim programom pridružili vseslovenski akciji promocije ljubiteljskega ustvarjanja - Tednom ljubiteljske kulture, ki jo v Sloveniji usklajuje Javni sklad RS za kulturne dejavnosti in s katero skrbijo za večjo dostopnost in mobilnost kulturnih dobrin, namenjena pa je podpori ustvarjalcev in promociji ljubiteljske kulture po vsej Sloveniji in zamejstvu.

Kulturno-ustvarjalni program so sestavljale 4 prireditve in 3 razstave. Program je soustvarjalo **686 posameznikov** iz **89** društev upokojencev, kar je 111 članov in 34 DU več kot leto prej.

Prireditve je zasnovala Komisija za kulturo ZDUS, potekale so v Marmorni dvorani, ki sprejme 515 obiskovalcev. **Slavnostno odprtje dnevov** je potekalo v sredo, 24. 5. ob 10.00 uri. Program je povezoval Črt Kanoni. Nastopili so: ŽePZ DU Slovenske Konjice z otroci vrta Slovenske Konjice enota Tatenbachova, Maroltovski godci akademske folklorne skupine France Marolt, kvartet pevcev ljudskih pesmi DU Moravske Toplice in folklorna skupina Kolpa DU Vinica. Prireditve je pred začetkom in ob koncu pospremil nastop godbe veteranov Štajerske Ervina Hartmana. Posnetek slavnostnega odprtja dnevov je dostopen na povezavi navedeni na str. 29 tega poročila.

Pozdrave nagovore so imeli predsednik ZDUS Janez Sušnik, minister za solidarno prihodnost Simon Maljevac, predsednik MeKoS in Dijaške organizacije Slovenije Simon Trusevich. Slavnostni govornik je bil **predsednik Vlade RS** dr. Robert Golob.

Predsednik ZDUS **Janez Sušnik** je v svojem t.i. poslovnem govoru izpostavil prisotne ministre, poslance in druge, ki so v zadnjih dveh mandatnih obdobjih imeli posluh za zahteve ZDUS in prispevali k izboljšanju gmotnega položaja upokojencev, zagotavljanju možnosti za njihovo kulturno, športno in rekreativno dejavnost, spodbujanju rokodelstva, prostovoljstva v programu Starejši za starejše, vseživljenjskem učenju s

področja digitalizacije in zagotavljanju brezplačnih javnih prevozov za upokojence. Poudaril je tudi zahtevna področja, kjer kljub naporom ZDUS ni bilo premikov, posebej pereče je zdravstvo in dolgotrajna oskrba. Javnosti je predočil dve ključni publikaciji ZDUS: Organizirane oblike zagotavljanja kakovostne starosti in Memorandum18, kjer sta povzeti poslanstvo društev in njihov prispevek k boljši kakovosti življenja starejših in dobrobiti vseh generacij.

Minister za solidarno prihodnost **Simon Maljevac** je dejal, da je čas za vrnitev k večji družbeni solidarnosti in vzajemnem medgeneracijskem sodelovanju ter pozdravil organizacije, ki prispevamo k udejanjanju teh pobud. Predsednik MeKoS in Dijaške organizacije Slovenije **Simon Trussevich** je spregovoril o pomenu sožitja v družbi in moči povezovanja med različnimi generacijami v odprtem dialogu na skupne teme. MeKoS se (bo) kot koalicija zavzema za enake možnosti za vse.

Predsednik Vlade RS **dr. Robert Golob** je v svojem slavnostnem nagovoru dejal, da so na vladi ravno zaključili medresorsko usklajevanje štirih ukrepov, vrednih 100 milijonov evrov, namenjenih izboljšanju gmotnega položaja upokojencev. Med njimi je dvig minimalno zajamčene pokojnine na 700 evrov in »božičnica« za upokojence.

Po slavnostnem odprtju je v popoldanskem času ob 15.00 uri potekala prireditev **12. Večer pesmi in plesa**, namenjena večgeneracijskem prikazu raznolike ljudske kulture iz različnih predelov Slovenije, spodbujanju negovanja ter poustvarjanja plesnega in pevskega izročila ter oživljanju pomena prenosa znanj med generacijami. Prireditev je vodil predsednik Komisije za kulturo Franc Gombač. Nastopilo je 11 kulturnih skupin oz. 100 nastopajočih: MePZ Društva slovenskih upokojencev za Goriško, plesno-pevska skupina Lipa DU Štore, ljudske pevke Čebelice DU Mirna Peč, glasbena skupina Bica bend Dravograd, Ženska vokalna skupina Rožmarinke DU Pivka, domači godci iz Rake, kvartet Kres DU Podgorica-Šentjakob, Podkrajski fantje, ljudski godec Viktor Munda in harmonikarski orkester Munda, »Veseli Prleki« DU Križevci pri Ljutomeru in pevska skupina DU Sveta Trojica.

Foto: Slavnostno odprtje in Večer pesmi in plesa DMS 2023

V četrtek, 25. 5. je ob 10.00 uri v dvorani Urška potekala prireditev **Urice poezije**, ki jih je vodila Marija Orešnik. Uvodoma sta Franc Gombač in Črt Kanoni predstavila prvo izdajo ZDUS zbornika Urice poezije, zbrano poezijo z Dnevo medgeneracijskega sožitja 2019 in 2022. Nato so se z avtorsko poezijo predstavili literati 11 PZDU: Ivana Žvipelj iz DU Mozirje, Stane Gorenc iz DU Novo mesto, Marija Knafelj iz DU Za Poljansko dolino - Gorenja vas, Jože Prednik iz DU Ravne na Koroškem, Marica Androjna iz DUPDS, Sekcija Bela krajina, Irena Šrajner iz DU Murska Sobota, Štefka Vidrih iz DU Sevnica, Ida Kocjančič iz DU Miren, Ciril Hojnik iz DU Sveti Tomaž, Stanislava Kopušar iz DU Šmartno ob Paki, Slavka Matoz iz DU Litija ter gostji iz Koroškega medgeneracijskega

centra Silva Forjan in Marta Merkač. V zaključku je potekala še recitacija treh pesmi Karla Destovnika Kajuhu, ki mu je posvečeno letošnje leto.

Foto: Urice poezije na DMS 2023

Ob 12.00 uri se je v Marmorni dvorani pričel **Dan ZDUS s 45. Državnim srečanjem pevskih zborov DU Slovenije**. Prireditev je povezovala Slavica Bučan, obiskovalce je nagovoril predsednik ZDUS Janez Sušnik, slavnostni govor je imela doc. dr. Tatjana Mlakar, generalna direktorica Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Vodstvo ZDUS je podelilo pokale za prva tri mesta na Državnih športnih igrah ZDUS: 1. mesto – PZDU Dolenjske in Bele krajine, 2. Mesto – PZDU Zgornje Podravje in 3. mesto – PZDU Šaleška ter nagrade 13 najaktivnejšim DU za leto 2022, in sicer: DU Dobrna, DU Dolenjske Toplice, DU Domžale, DU Gabrovka, DU Hoče, DU Križevci pri Ljutomeru, DU Ožbalt Kapla, DU Paka pri Velenju, DU Ptuj, DU Renče, DU Sevnica, DU Škofja Loka in DU Škofije. V kulturnem programu se je odvila najvidnejša kulturna prireditev, praznik organiziranega zborovskega udejstvovanja starejših, kjer je nastopilo 269 pevk in pevcev: MePZ Vrelec DU Škofja Loka, ŽePZ DU Velenje, ŽePZ DU Vuzenica, ŽePZ Stane Habe DU Domžale, ŽePZ DU Malečnik in KD France Marolt Malečnik, Mešani komorni pevski zbor DU Vojnik, ŽePZ DU Ljutomer, ŽePZ DU Središče ob Dravi, MePZ DU Litija, ŽePZ Večernica DU Ajdovščina, MoPZ Rožmarin DU Mirna Peč in MePZ Burja DU Postojna.

»Dan ZDUS je praznik vseh naših društev upokojencev in pokrajinskih zvez, kjer se srečamo z namenom, da prikažemo naše delovanje in pestre aktivnosti v tretjem življenjskem obdobju.«

Janez Sušnik, predsednik ZDUS

Foto: 45. Državno srečanje pevskih zborov in Dan ZDUS na DMS 2023

6. Ustvarjalni program - razstave

6.1. Fotografska in likovna razstava

V Marmorni dvorani so si lahko obiskovalci ogledali fotografsko razstavo Vode – bogastvo Slovenije, kjer so bila na ogled dela z istoimenskega foto natečaja ZDUS. Razstavo je postavil član Komisije za tehnično kulturo Vili Šetar, razstavljalo je 18 članov iz 15 DU:

Na ogled je bila tudi **likovna razstava Obrežje**, kjer so bila razstavljena dela nastala na aprilski Likovni koloniji ZDUS 2023 v hotelu Delfin, pod mentorstvom Tomislava Kocuvana iz DU Novo mesto. Razstavo je postavil vodja likovne kolonije Karol Zagorc s prostovoljci. Razstavljalo je 52 slikarjev iz 28 DU Bled, Bovec, Braslovče, Celje, Črešnjevec, Črnuče, Dravljje, Deskle-Anhovo, Gorica pri Slivnici, Ig, Krim-Rudnik, Lancovo, Lesce, Leskovec-Stari Log, Ljubljana-Polje, Majšperk, Maribor, Mokronog-Trebelno, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto, Polzela, Prevalje, Ribnica, Sežana, Trnovo, Zadvor in Žalec.

Foto: Likovna in fotografska razstava na DMS 2023

6.2. Velika rokodelska razstava PZDU

Letošnji dnevi so imeli velik poudarek na promociji rokodelstva in dejavnosti ZDUS skladno s predlogom Zakona o ohranjanju in razvoju rokodelstva. Tudi letos je Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport je finančno podprlo vsebine rokodelskih razstav in delavnic na Dnevih medgeneracijskega sožitja 2023. Komisija za tehnično kulturo je pripravila veliko rokodelsko razstavo, z izpostavljenimi regionalnimi prepoznavnostmi Pokrajinskih zvez društev upokojencev, ter rokodelske delavnice v izvedbi rokodelskih sekcij DU.

Oba dneva je potekala rokodelska razstava in delavnice društev upokojencev, ki skrbijo za ohranjanje rokodelskih znanj in spretnosti ter varovanje nesnovne kulturne dediščine. Zato smo dogodek tudi povezali s Tedni vseživljenjskega učenja. Sodelovalo je 60 DU iz 14 Pokrajinskih zvez društev upokojencev z namenom: promocije rokodelskih izdelkov iz društev upokojencev, predstavitev različnih rokodelskih panog, ohranjanja in oživljanja nesnovne kulturne dediščine, znanj, praks in vedenj, spodbujanja prenosa rokodelskega znanja in izkušenj med vrstniki in generacijami, medgeneracijskega sodelovanja in vseživljenjskega učenja.

Gospodarsko razstavišče v Ljubljani

ROKODELSKA RAZSTAVA in DELAVNICE
24. - 25. 5. 2023, 10.00 - 17.00

PROMOCIJA ROKODELSTVA

DELAVNICE V IZVEDBI DRUŠTEV UPOKOJENCEV
slikanje na steklo, predenje in izdelava košar, ustvarjanje iz ličja, izdelava nakita, posodic za bučke, kulinarika, cvetje iz papirja in jute, klekljanje, kaligrafija, voščilnice in še več

RAZSTAVE
pletarstvo, ročno pletenje iz naravnih prediv, kvačkanje, polstenje, vezennina, zeliščarstvo, ličkanje, kovaštvo, kiparstvo, ročna poslikava, rože in voščilnice iz različnih materialov, nakit in drugi ročni izdelki

PRENOS ZNANJA in VSEŽIVLJENJSKO UČENJE

Vabljeni.
VSTOP JE PROST

2023
28. LET

Gospodarsko razstavišče v Ljubljani

ROKODELSKA RAZSTAVA in DELAVNICE
sreda, 24. 5. 2023, 10.00 - 17.00

<p>CELJSKA PZDU DU Ljubno ob Savinji, DU Nazarje, DU Slovenske Konjice DU Šentjur, DU Planina pri Sevnici</p>	<p>KOROŠKA PZDU DU Mežica, DU Muta DU Ribnica na Pohorju, DU Šmartno pri Slovenj Gradcu</p>
<p>PZDU DOLENJSKA in BELA KRAJINA DU Kočevje, DU Novo mesto DU Prečna, DU Vinica</p>	<p>PZDU SPODNJE PODRAVJE DU Cirkulane, DU Gorišnica, DU Miklavž pri Ormožu, DU Optimisti Ptuj</p>
<p>PZDU JUŽNA PRIMORSKA DU Divača, DU Piran, DU Pivka, DU Postojna</p>	<p>POMURSKA PZDU DU Beltinci, DU Črenšovci, DU Lendava, DU Turnišče</p>
<p>ŠALEŠKA PZDU DU Paka pri Velenju, DU Ravne pri Šoštanju z DU Šalek, DU Šoštanj, DU Vinska Gora z DU Šentilj pri Velenju</p>	

2023
28. LET

Gospodarsko razstavišče v Ljubljani

ROKODELSKA RAZSTAVA in DELAVNICE
četrtek, 25. 5. 2023, 10.00 - 17.00

<p>POSAVSKA PZDU DU Brežice, DU Kostanjevica, DU Senovo, DU Sevnica</p>	<p>GORENJSKA PZDU DU Kamnik, Jesenice, DU Moravče, DU Za Poljansko dolino-Gorenja vas</p>
<p>PZDU LJUBLJANA Z OKOLICO DU Podgorica Šentjakob, Društvo upokojenih pedagoških delavcev, DU Domžale</p>	<p>ZASAVSKA PZDU DU Dol pri Hrastniku, DU Hrastnik, DU Litija, DU Trbovlje</p>
<p>PZDU ZGORNJE PODRAVJE DU Fram, DU Malečnik, DU Slivnica, DU Smolnik</p>	<p>OSREDNJSLOVENSKA PZDU DU Boris Kidrič, DU Medvode-Pirniče-Smednik, DU Višnja Gora</p>
<p>PZDU SEVERNA PRIMORSKA DU Ajdovščina, DU Dobrovo s Kostanjevico na Krasu, DU Kanal, DU Prvačina</p>	

2023
28. LET

Foto: Promocijski plakati rokodelstva na DMS 2023

VELIKA ROKODELSKA RAZSTAVA Z IZPOSTAVLJENIMI REGIONALNIMI PREPOZNAVNOSTMI POKRAJINSKIH ZVEZ DRUŠTEV UPOKOJENCEV (PZDU)

Sreda, 24. 5., 10.00 – 17.00

1 PZDU CELJE

Rokodelci iz PZDU Celje so predstavili naslednje dejavnosti in izdelke:

- pletarstvo: ljubenske potice (cvetnonedeljske butare) in drugo okrasje,
- ročno pletenje iz naravnih prediv: nogavice, rokavice in druge pletenine,
- kvačkani izdelki: prti, prtički, nakit in drugi modni dodatki,
- vezenine raznih veziljskih tehnologij (rišeljce itd.),
- dekorativni in okrasni predmeti iz različnih materialov,
- ročno izdelane igrače in lutke,
- polstenje in drobni okrasni izdelki,
- kulinarika.

Sodelovali (5): DU Ljubno ob Savinji, DU Planina pri Sevnici, DU Nazarje, DU Slovenske Konjice in DU Šentjur.

2 PZDU JUŽNA PRIMORSKA

Rokodelci iz PZDU Južna Primorska so predstavili naslednje dejavnosti in izdelke:

- pletarstvo: prikaz pletenja košar,
- ročno izdelane kvačkane igrače,
- razstava klekljanih čipk in prikaz klekljanja,
- ročno izdelani izdelki iz lesa,
- praznična ljudska noša.

Sodelovali (5): DU Divača, DU Ilirska Bistrica, DU Piran, DU Pivka in DU Postojna.

3 PZDU POMURJE

Rokodelci iz Pomurske PZDU bodo predstavili naslednje dejavnosti in izdelke:

- prikaz tradicije zeliščarstva: posušena in sveža zelišča, zeliščni pripravki,
- razstava vezenin in izdelkov iz preje,
- prikaz koruznega ličkanja in izdelava izdelkov iz ličja.

Sodelovali (4): DU Beltinci, DU Črenšovci, DU Lendava in DU Turnišče.

4 PZDU DOLENJSKA in BELA KRAJINA

Rokodelci iz PZDU Dolenjske in Bele krajine so predstavili naslednje dejavnosti in izdelke:

- pletarstvo: razstava pletarskih izdelkov,
- razstava vezenin v tehniki rišelje,
- izdelki ročnega pletenja in kvačkanja.

Sodelovali (4): DU Kočevje, DU Novo mesto, DU Prečna in DU Vinica.

5 PZDU SPODNJE PODRAVJE

Rokodelci iz PZDU Spodnje Podravje so predstavili naslednje dejavnosti in izdelke:

- ročno izdelani izdelki iz papirja, lesa in blaga ter drugi okrasni predmeti,
- ročna izdelava igrač iz recikliranih materialov,
- razstava kvačkanih in klekljarskih izdelkov,
- razstava cvetja iz krep papirja.

Sodelovali (4): DU Cirkulane, DU Gorišnica, DU Miklavž pri Ormožu in DU Optimisti Ptuj.

6 PZDU ŠALEŠKA

Rokodelci iz Šaleške PZDU bodo predstavili naslednje dejavnosti in izdelke:

- tradicija zeliščarstva: čaj za pokušino, mazila in tinkture,
- razstava idrijske čipke, vezenine v rišelje tehniki
- razstava ročnih izdelkov in igrač iz naravnih materialov,
- izdelane velikonočne voščilnice, izdelki iz recikliranih materialov,
- polstenje in uporabni okrasni izdelki.

Sodelovali (5): DU Paka pri Velenju, DU Ravne pri Šoštanju z DU Šalek, DU Šoštanj in DU Vinska Gora.

7 PZDU KOROŠKA

Rokodelci iz Koroške PZDU so predstavili naslednje dejavnosti in izdelke:

- razstava vezenja in kvačkanja,
- kovaštvo: baročno kovaštvo in prikaz ročno kovanih izdelkov,
- kiparstvo: jaslice,
- izdelki iz krep papirja, drobni okrasni nakit,
- vezenine in ročno pletenje iz naravnih prediv,
- praznična ljudska noša.

Sodelovali (4): DU Mežica, DU Muta, DU Ribnica na Pohorju in DU Šmartno pri Slovenj Gradcu.

Četrtek, 25. 5., 10.00 – 17.00

8 PZDU POSAVJE

Rokodelci iz Posavske PZDU so predstavili naslednje dejavnosti in izdelke:

- vezenine v rišelje tehniki in pleteni izdelki,
- ročno izdelani uporabni predmeti iz recikliranih materialov,
- prikaz izdelovanja izdelkov iz jute,
- drugi ročno izdelani okrasni predmeti iz umetnih materialov.

Sodelovali (4): DU Brežice, DU Kostanjevica na Krki, DU Senovo in DU Sevnica.

9 PZDU GORENJSKA

Rokodelci iz Gorenjske PZDU so predstavili naslednje dejavnosti in izdelke:

- prikaz tesarskega orodja (plankača, teslo, kladivo, dleto),
- razstava zelišč, mazil in zeliščnih čajev za pokušino,
- razstava vezenin, čipk in pletarskih izdelkov,
- ročna izdelava knjižnih kazal in drugih drobnih izdelkov.

Sodelovali (4): DU Jesenice, DU Kamnik, DU Moravče, DU za Poljansko dolino-Gorenja vas.

10 OSREDNJA SLOVENSKA PZDU

Rokodelci iz Osrednjeslovenske PZDU so predstavili naslednje dejavnosti in izdelke:

- ročno izdelane voščilnice in nakit iz umetnih materialov,
- razstava lesenih izdelkov in drobnih okrasnih predmetov,
- pletenine in kvačkane vezenine.

Sodelovali (4): DU Boris Kidrič, DU Medvode, DU Pirniče in DU Višnja Gora.

11 PZDU LJUBLJANA Z OKOLICO

Rokodelci iz PZDU Ljubljana z okolico so predstavili naslednje dejavnosti in izdelke:

- ročno poslikane voščilnice in cvetje iz krep papirja,
- razstava Radi pišemo z roko,
- ročno izdelane igrače iz blaga ter izdelki iz recikliranih materialov, gline.

Sodelovali (3): DU Domžale, Društvo upokojencev pedagoških delavcev Slovenije – Sekcija Ljubljana, Celje, Bela krajina, Domžale in Društvo upokojencev Podgorica Šentjakob.

12 PZDU SEVERNA PRIMORSKA

Rokodelci iz PZDU Severna Primorska so predstavili naslednje dejavnosti in izdelke:

- razstava vezenin in čipk,
- pletarstvo: izdelki iz vrbe,
- bičarstvo,
- praznična ljudska oblačila.

Sodelovali (5): DU Ajdovščina, DU Kanal, DU Kostanjevica na Krasu z DU Dobrovo in DU Prvačina.

13 PZDU ZASAVJE

Rokodelci iz Zasavske PZDU so predstavili naslednje dejavnosti in izdelke:

- razstava klekljanih izdelkov in vezenin,
- ročno izdelano cvetje iz jute,
- razstava ročnih izdelkov, nastalih na medgeneracijskih druženjih z učenci

zasavskih osnovnih šol.

Sodelovali (4): DU Dol pri Hrastniku, DU Hrastnik, DU Litija in DU Trbovlje.

14 PZDU ZGORNJE PODRAVJE

Rokodelci iz PZDU Zgornje Podravje so predstavili naslednje dejavnosti in izdelke:

- polstenje in izdelki iz filca,
- razstava fotografij,
- vezenine,
- ročni izdelki in nakit iz umetnih materialov.

Sodelovali (4): DU Fram, DU Malečnik, DU Slivnica in DU Smolnik.

Skupaj sodelovalo 188 članic in članov.

ROKODELSKE DELAVNICE

Namen: prenos izkušenj in spodbujanje prenosa rokodelskih znanj in veščin, priložnost za neformalno in vseživljenjsko učenje.

Sreda, 24. 5., 10.00 – 17.00, Marmorna dvorana		
	DELAVNICE	IZVAJALEC
1	Slikanje na steklo	DU Gorica pri Slivnici
2	Izdelava darilnih škatlic	DU Ljubno ob Savinji
3	Predenje in izdelava košar	DU Slovenske Konjice
4	Ustvarjanje iz ličja	DU Turnišče
5	Izdelava nakita makrame	DU Šalek
Četrtek, 25. 5., 10.00 – 17.00, Marmorna dvorana		
	DELAVNICE	IZVAJALEC
6	Izdelava posodic za bučike in šivanke	DU Brežice
7	Izdelava izdelkov iz jute	DU Sevnica
8	Izdelava cvetja iz papirja	DU Ajdovščina
9	Preprosto klekljanje	DU Dol pri Hrastniku
10	Izdelava rož iz jute	DU Hrastnik
11	Kaligrafija	DU Litija
12	Izdelava voščilnic	DU Trbovlje

7. Spremljevalni program

V spremljevalnem programu je v sredo, 24. 5. po zaključenem slavnostnem odprtju v dvorani Urška potekalo srečanje prostovoljcev programa Starejši za starejše s predsednikom Vlade dr. Robertom Golobom. Srečanja se je udeležilo približno 130 prostovoljk. Zapis srečanja je pripravila dr. Beata Akerman, strokovna vodja programa Starejši za starejše.

Uvodoma je **Janez Sušnik**, predsednik Zveze DUS, vsem navzočim izrazil prisrčno dobrodošlico. Še zlasti se je zahvalil dr. Robertu Golobu, ki je s svojo prisotnostjo na srečanju izkazal pripravljenost spoznati prostovoljce programa in se seznaniti z njihovimi izkušnjami.

Program Starejši za starejše je predstavila operativna vodja programa **Rožca Šonc**. Nosilec programa je ZDUS, ki zagotavlja strokovne, organizacijske in izvedbene pogoje, da se lahko program izvaja. Poteka od leta 2004 in v tem obdobju so naši prostovoljci vključili 67 % vseh starejših od 69 let. Je razvejan, deluje na celotnem območju Slovenije, izvaja ga 286 društev upokojencev s 3.500 prostovoljci. Rožca Šonc je poudarila, da prostovoljec programa ne more biti kdorkoli, prostovoljci programa so lahko samo tisti ljudje, ki imajo občutek za sočloveka, za medsebojno pomoč, sočutje in solidarnost. To so bile tudi vrednote, zaradi katerih je Evropska komisija programu podelila nagrado Državljan Evrope za leto 2017. Bistvo našega programa pa ni le v zagotavljanju potrebnih pomoči in storitev, ki jih starejši potrebujejo, da lahko čim dlje ostanejo doma. Nudi dragocen vir bogatih informacij in podatkov, ki nam kažejo, kaj starejši potrebujejo, s kakšnimi težavami se srečujejo – in to ne zgolj uporabniki, pač pa tudi prostovoljci, ki program izvajajo. Izpostavi le nekaj pomembnih podatkov. Med našimi uporabniki je več kot 20 % takšnih, ki živijo sami in 25 % starejših, ki so osamljeni. Kar 12 % do 15 % uporabnikov (odstotek je odvisen od oblike pomoči) uporabnikov bo kljub uvedbi Zakona o dolgotrajni oskrbi in zagotavljanju pomoči na domu, še vedno potrebovalo pomoč prostovoljcev. Slednje kaže, kako zelo so socialnovarstveni programi potrebni in ga. Šonc je prepričana, da bo temu tako tudi po uveljavitvi Zakona o dolgotrajni oskrbi. Naši podatki kažejo, da imamo na ravni Slovenije 45 %, ki si potrebne pomoči ne bi mogli plačati in 20 % takšnih, ki jim lastni prihodek ne zadošča za preživetje meseca. V lanskem letu so prostovoljci podelili skoraj 1000 humanitarnih paketov več kot leto prej. Za konec je ga. Šonc izpostavila še dva pomembna podatka. Program na letni ravni vključuje najmanj 60.000 starejših, to je 2,5-krat več uporabnikov kot jih živi v domski oskrbi in je 2,3-krat več prejemnikov kot je upravičencev pomoči na domu.

Predsednik Vlade **dr. Robert Golob** je pozdravil navzoče. Povedal je, da je prostovoljstvo družbeno tkivo, ki Slovenijo naredi bogato. Prostovoljci pomagajo pomoči potrebnim tam, kjer je to potrebno in na način, ki je učinkovit, hkrati pa bogati življenja vseh, ki se prostovoljstvu predajajo. Poudaril je pomen socialnovarstvenih programov za dobrobit vseh pomoči potrebnih in to še zlasti v času kompleksnega procesa deinstitutionalizacije na področju socialnega varstva. Prav tu vidi pomembno vlogo prostovoljcev in izvajalcev socialnovarstvenih programov, s pomočjo katerih bo mogoče vzpostaviti mrežo organizacij s področja socialnega varstva, ki izvajajo storitve za pomoč starejšim. Zaveda pa se tudi stiske, v kateri živi marsikateri upokojenec. Dejal je, da so na vladi ta teden zaključili medresorsko usklajevanje štirih ukrepov

namenjenih izboljšanju gmotnega položaja upokojencev. Med njimi je dvig minimalno zajamčene pokojnine in božičnice za upokojence. Sledila so vprašanja in zgodbe iz občinstva.

Foto: Srečanje prostovoljk programa Starejši za starejše na DMS 2023

Sočasno je v dvorani Forum ob 11.30 Komisija za šport, rekreacijo in gibalno kulturo ZDUS organizirala [srečanje z referenti za šport pri PZDU](#), katerega se je udeležilo 16 le-teh. Pregledalo se je delovanje komisije ZDUS in izvedba Državnih športnih iger v mandatnem obdobju 2019-2023 ter podale pripombe in pobude za delo v prihodnje.

Ob 12.00 uri smo pod pokroviteljstvom Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu sprejeli [sorodne organizacije Slovencev iz zamejstva](#). Srečanje in pogovor je vodila Jožica Puhar, podpredsednica ZDUS udeležili pa so se ga:

- KRU.T Trst: predsednica Pierina Furlan,
- Društvo slovenskih upokojencev za Goriško: predsednica Sonja Božič,
- Društvo slovenskih upokojencev Pliberk: predsednik Jožko Hudl,
- Društvo porabskih slovenskih upokojencev: predsednica Marjana Fodor
- Zveza Slovencev na Madžarskem: predsednica Andrea Kovacs, podpredsednica Marjana Kovacs.

Zapis je prav tako pripravila podpredsednica Jožica Puhar. Predstavnica krožka KRUT se ni mogla udeležiti razgovora, niti skupnega kosila, ker je morala biti, kot edina zastopnica, na njihovi razstavnih stojnicah. Predsednica DU za Goriško pa je bila prisotna le delno, ker je spremljala nastop njihovega pevske zbor v dvorani. S strani ZDUS so razgovoru prisostvovali Zlatko Martin Marušič, Vida Bogataj, Milan Osterc in Jožica Puhar. K razgovoru ob kosilu smo povabili tudi Vijolo Bertalanič. Obravnavali smo novosti, eventualne spremembe ali dosežke organizacij v enem letu - od zadnjega srečanja.

Jožko Hudl iz Pliberka je povedal, da pri njih ni posebnih sprememb. Eno društvo ima novega predsednika. V ospredju delovanja je druženje in izleti. Prav ta dan so imeli piknik, zato tajnik, ki je bil najavljen, ni prišel na naše dneve. Navezujejo stike z nemškim društvom Bodnar. Dobro sodelujejo z našimi društvi. So veseli njihove udeležbe na vsakoletnem srečanju v Pliberku, združenim s sejmsko prireditvijo. Tudi letos v septembru organizirajo tak dogodek in pričakujejo udeležbo, ki je s strani nekaterih društev iz Slovenije že napovedana. Lani so se tega udeležili tudi slovenski upokojenci s Tržaškega.

Porabski Slovenci, zastopani na nivoju Zveze Slovencev na Madžarskem in Društva porabskih slovenskih upokojencev, so se letos prvič udeležili DMS in ob tej priložnosti opisali svoje delovanje. Društvo je samostojno, vključuje 85 članov iz sedmih vasi. Delujejo tudi medgeneracijsko kar pri njih dejansko živi. Letos so imeli pustno povorko, izlet v Mariboru in Lenartu, pred božičem pa imajo koncert pevskega zbora. Deluje tudi folklor. V Sloveniji sodelujejo z DU Sv. Jurij ob Ščavnici, želijo pa še novih kontaktov. Podpira jih Zveza Slovencev na Madžarskem, ki jim organizira obiske v Sloveniji, skrbi za ohranjanje jezika, kulture in izobraževanja. Ta sodeluje tudi s slovenskim konzulatom v Monoštru, ki je Zvezi Slovencev v pomembno oporo.

Slovenski upokojenci na Tržaškem in Goriškem so dobro povezani. Uspešno sodelujejo s krožkom KRUT pri kulturnem, športnem in podpornem udejstvovanju. Imajo preko 300 članov v 25 občinah. Poleg pevskega zbora, ki je nastopil na prireditvi v okviru DMS, organizirajo tudi izlete, imajo izobraževalne tečaje in v okviru projekta Erasmus plus tudi usposabljanje za digitalne veščine. Dobro sodelujejo s primorskimi društvi v Sloveniji. Možnosti nastopa pevcev na naši prireditvi so bili zelo veseli.

Gostom sem predstavila aktualne naloge ZDUS, organizacijsko strukturo in aktivnosti društev ter poudarila letošnje angažiranje za usklajevanje pokojnin ter druga vprašanja gmotnega položaja upokojencev, večne finančne težave za delovanje društev in zveze, slabosti bivalnih pogojev starejših, humanitarno delo prostovoljcev v društvih, vključevanje v obravnavo zakonskih aktov (dolgotrajna oskrba, zdravstvo ...) ter težnjo za sodelovanje v pripravi načrtovanih reform - zdravstvene in pokojninske. Opozorili smo še na ozaveščanje o pomenu predupokojitvenih seminarjev ter opisali naše aktivnosti na področju izobraževanja ter usposabljanja za uporabo digitalnih naprav. Zaradi časovnih stisk in več dogajanja hkrati, je izpadla izročitev spominskih darilc gostom.

V četrtek, 25. 5. smo dan pričeli s 1.000 gibi Društva Šola zdravja, 17 članic društva je prikazalo pomen zdravega gibanja za starejše. Vadbo je organizirala Marija Orešnik.

Foto: Društvo Šola zdravja na DMS 2023

Ob 10.00 uri je potekala v dvorani Urška skupščina hotela Delfin. Ob 11.30 pa [novinarska konferenca o e-oskrbi na domu](#), ki jo je organiziral Črt Kanoni v sodelovanju s Telekom d.d. in prispeval koncept:

Lanskega aprila, ko smo za starejše, ki bivajo doma, začeli izvajati nadvse pričakovan projekt E-oskrba na domu, smo pripravili novinarsko konferenco na kateri so takratni predstavniki Ministrstva za zdravje in SVRK prisotnim novinarjem zatrdili, da bodo zagotovili sredstva za brezplačno E-oskrbo tudi po 30.9.2023 in zagotovili dodatna sredstva, ko bo kvota 5.000 uporabnikov zapolnjena, oz. bo zmanjkalo predvidenega denarja. Projekt izvajamo uspešno. Telekom in ZDUS. Priklopljenih je okoli 5.000 upravičencev, 2.000 pa jih še čaka. Potrebe pa so seveda kompleksnejše. E-oskrba na domu je zdaj v celoti prenesena na novonastalo Ministrstvo za solidarno prihodnost, moji sogovorniki pa so z omenjenim projektom temeljito seznanjeni, tako da lahko pričakujemo argumentirane odgovore.

Sogovorniki so bili:

- Vera Pečnik, podpredsednica ZDUS in od začetka vpeta v projekt,
- Marina Bevanda, vodja službe za dolgotrajno oskrbo na ministrstvu za zdravje
- Dr. Luka Omladič, državni sekretar na Ministrstvu za solidarno prihodnost, in
- Peter Pustatičnik, Vodja področja za e-Zdravje in e-Oskrbo pri Telekomu d.d.

Torej, najprej **gospa Bevanda**, izvajalci projekta že od junija lani, ko je bila porabljena razpoložljiva kvota E-oskrbe pozivamo za njeno razširitev. V čem je težava?

MZ je Ministrstvu za solidarno prihodnost feb. 2023 priporočilo podaljšanje financiranja E-oskrbe od oktobra 2023 dalje in razširitve kvote za dodatnih 4.000 uporabnikov do uveljavitve zakona o dolgotrajni oskrbi. Kje se zdaj zatika, sprašujem DS, dr. **Luko Omladiča** z ministrstva za solidarno prihodnost

Na Telekom in ZDUS se dnevno obrača veliko uporabnikov E-oskrbe, ker so v razumljivi stiski glede negotovosti nadaljevanja brezplačne uporabe po izteku projekta. Populacija starejših, ki predstavlja večinski del uporabnikov E-oskrbe, je socialno ekonomsko zelo občutljiva in jim zato vsaka dodatna obremenitev ali negotovost zagotavljanja pomoči predstavlja dodaten stres. **Gospa Pečnik**, kaj pravi teren, oz. kaj pravijo prostovoljke programa Starejši za starejše ki zelo dobro poznajo razmere?

Starejši niso tako iznajdljivi kot mladi. Morajo se drugače organizirati, mnogi sploh ne poznajo on line aplikacij, zato potrebujejo jasne odgovore in zagotovila danes, ne jutri. **Dr. Omladič?**

Nekatere analize o zadovoljstvu, oz. nezadovoljstvu so že narejene. Kakšni učinki so se pokazali, oz. kakšna klima prevladuje med uporabniki na lestvici od 1 do 5, **g. Pustatičnik**.

Medijsko poročanje:

24ur: Si predstavljate, da v 90. letu živite visoko v hribih, sosedov pa skorajda ni?

<https://www.24ur.com/novice/slovenija/si-predstavljate-da-v-90-letu-zivite-visoko-v-hribih-sosedov-pa-skorajda-ni.html>

Siol.net: Državni sekretar Omladič: E-oskrba naj postane pravica, ki izhaja iz zavarovanja

<https://siol.net/novice/slovenija/drzavni-sekretar-omladic-e-oskrba-naj-postane-pravica-ki-izhaja-iz-zavarovanja-607488>

8. Razstavljalci

Sejemsko razstavo ponudnikov programov in storitev je izpeljal ZDUS, za izvedbo sta bila zadolžena Črt Kanoni in Janez Sušnik. Obiskovalcem se je skupaj predstavilo 18 razstavljalcev (2 manj kot leto prej):

1-Agencija RS za varnost prometa	11-Projekt Digitalno vključeni
2-Delfin hotel ZDUS d.o.o. Izola	12-Služba Vlade RS za digitalno preobrazbo
3-LL VIVA	13-Telekom Slovenije d.d.
4-Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	14-Zagovornik načela enakosti
5-Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj	15-Zavod Vzajemnost
6-Ministrstvo za obrambo	16-Zavod za invalidsko in pokojninsko zavarovanje
7-Ministrstvo za solidarno prihodnost	17-Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije
8-Ministrstvo za zdravje	18-Zveza društev upokojencev Slovenije
9-Nepremičninski sklad PIZ	
10-Ortoroma	

9. DMS v medijih in informiranje ZDUS

ZDUS se je promocije dogodka med članstvom lotil že 24. februarja, z napovedmi po vzpostavljenih komunikacijskih kanalih: družabno omrežje Facebook, spletna stran ZDUS, revija ZDUS Plus in revija Vzajemnost. Izdelali smo napovedni letak in letak s končnim programom, ki se je po e-pošti poslal na vsa DU, ki imajo e-naslove. Za izdatnejšo promocijo smo zaprosili tudi PZDU, ki so bile letos bolj vpete v program, kot prejšnje leto. Po izvedenem dogodku pa smo zabeležili dober odziv sodelujočih DU, ki so po svojih spletnih straneh in družbenem omrežju Facebook poročali o DMS.

Sam dogodek je bil medijsko **izjemno dobro pokrit**. Predsednik ZDUS Janez Sušnik je bil prvi dan dogodka gost v oddaji Dobro jutro, kjer je gledalce pozval k udeležbi na dogodku. Zaradi znatne politične udeležbe (predsednik Vlade in ministri) na slavnostnem odprtju so o dogodku 24. 5. poročali vsi vidnejši mediji, časopisi in portali. V nadaljevanju navajamo nekaj vidnejših objav:

Radio Kranj, 17. 5. oddaja s Slavico Bučan, gostja Zdenka Bevc Škof

Oddaja Dobro jutro 24. 5.: gostovanje predsednika ZDUS, od 13.25 min do 28.40 min
<https://365.rtv slo.si/arhiv/dobro-jutro/174960030>

Posnetek Slavnostnega odprtja DMS 2023, TopTV Slovenija
<https://www.youtube.com/watch?v=v5wVmYhLIFE>

RTV Slo: Golob napovedal 100 milijonov za upokojence. Sindikat upokojencev: Smo razočarani. <https://www.rtv slo.si/slovenija/golob-napovedal-100-milijonov-za-upokojence-sindikat-upokojencev-smo-razocarani/669301>

24ur: Golob predstavil ukrepe za upokojence, med njimi tudi pokojninska 'božičnica'
<https://www.24ur.com/novice/svet/golob-predstavil-ukrepe-za-upokojence-med-njimi-tudi-pokojninska-bozicnica.html>

STA: Na Dnevih medgeneracijskega sožitja v ospredju aktualni družbeni izzivi in aktivno staranje, <https://www.sta.si/3174202/na-dnevih-medgeneracijskega-sozitia-v-ospredju-aktualni-druzbeni-izzivi-in-aktivno-staranje>

Siol.net: Premier Golob upokojencem obljubil stomilijonski paket #video
<https://siol.net/novice/slovenija/odpirajo-se-dnevi-medgeneracijskega-sozitia-607342>

Delo: V pokojninskem sistemu mora delo ostati vrednota
<https://www.delo.si/magazin/generacija-plus/v-pokojninskem-sistemu-mora-delostati-vrednota/>

Revija Vzajemnost

- Štirje ukrepi za izboljšanje položaja upokojencev
<https://www.vzajemnost.si/novica/188049/stirje-ukrepi-za-izboljsanje-gmotnega-polozaja/>
- Pokazali so bogastvo ustvarjanja po društvih
<https://www.vzajemnost.si/novica/188050/pokazali-so-bogastvo-ustvarjanja-po-drustvih/>

Seniorske novice, Janez Platiše: Premier dr. Golob: "Naša naloga je, da vam pomagamo, kolikor se da." <https://janezplatisse.blogspot.com/2023/05/premier-dr-golob-nasa-naloga-je-da-vam.html>

Vlada RS: Premier dr. Golob: Upokojencem namenjamo dodatnih 100 milijonov evrov
<https://www.gov.si/novice/2023-05-24-premier-dr-golob-upokojencem-namenjamo-dodatnih-100-milijonov-evrov/>

ZDUS Plus. Št. 5-6, maj-junij: https://zdus-zveza.si/wp-content/uploads/2023/06/ZDUSplus_2023_05-06-web.pdf

Primeri dobre prakse DU, ki so poročala o DMS:

- DU Dečkovo naselje Celje: <https://du-deckovonaselje.si/index.php/zdus-maj-2023/>
- DU Domžale: <https://www.drustvoupokojencev-domzale.si/obvestila/dnevi-medgeneracijskega-sozitia-29381>
- DU Jesenice: <https://duj.si/2023/druzabna-srecanja/dnevi-medgeneracijskega-sozitia-24-in-25-maj-2023>
- DU MORS: <http://www.du-mors.si/sl/splosne/dnevi-medgeneracijskega-sozitia-dms-2/>
- PZDU Dolenjske in Bele krajine: <https://pzdudolenjskeinbelekrajine.si/nasa-drustva-na-dnevihmedgeneracijskega-sozitia/>
- DU Pivka: <https://www.dupivka.si/novice/dnevi-medgeneracijskega-sozitia-2023/>
- DU Slovenske Konjice: <https://www.dusk.si/2023/05/uspesno-na-dms/>
- DU Za Poljansko dolino-Gorenja vas: <https://duzapoljanskodolino.wordpress.com/2023/05/25/dnevi-medgeneracijskega-sozitia-2023/>

10. Zaključek in zahvala

Dneve medgeneracijskega sožitja smo zaključili s pozitivni vtisi vseh sodelujočih članov v programu. V primerjavi z letom 2022 smo uspeli zagotoviti večji angažma PZDU in DU v pripravi in izvedbi programa, predvsem na račun delitve dogodka po dnevih, tako da je posamezna pokrajina bila prisotna po en dan. Zaznali smo večji obisk od lanskoletnega (2.000 obiskovalcev 2022), zaradi česar je bilo smotrno, da smo kot organizatorji prvič zagotovili tudi zdravstveno varstvo na dogodku in ga prijavili pristojnim organom (PP Bežigrad).

Ocena s 44. kolegija predsednika ZDUS 7. 6. je, da so bili DMS 2023 dobro organizirani in izvršeni, je pa potrebno za v prihodnje izboljšati nekatere pomanjkljivosti, zlasti pa narediti več na obisku s strani tistih DU, ki ne sodelujejo v programu. **Potrebno bo več storiti na zavedanju DU, da DMS osvojijo kot letni članski dogodek, ki se ga je potrebno udeležiti.**

Zahvaljujemo se vsem v ZDUS in na PZDU, ki so sodelovali pri organizaciji in izvedbi Dnevov medgeneracijskega sožitja 2023 ter vsem sodelujočim, ki so prispevali k bogatem programu. Nekateri sodelujoči so poimensko izpostavljeni pri posameznih sklopih poročila, posebej se pa za neumoren trud in angažma zahvaljujemo:

- Črtu Kanoniju, uredniku revije ZDUS Plus
- Francu Gombaču, predsedniku Komisije za kulturo,
- Zdenki Bevc Škof, predsednici Komisije za tehnično kulturo,
- Mariji Orešnik, članici Komisije za kulturo,
- Karlu Zagorcu, vodji likovne kolonije ZDUS,
- Viliju Šetarju, članu Komisije za tehnično kulturo.

Foto: Jože Miklavc in Janez Platiše.

Zahvala tudi vsem sodelavcem na PZDU, ki so letos pomagali koordinirati DU za izvedbo rokodelske razstave po PZDU.

Poročilo pripravila s sodelavci Dijana Lukić, izvršna vodja projektov in prireditev ZDUS

S poročilom se seznanijo:

- Delovna skupina za pripravo programa DMS
- Komisija za kulturo ZDUS, na 12. seji 28. 6. 2023
- Komisija za tehnično kulturo ZDUS
- Strokovni svet ZDUS
- Upravni odbor ZDUS

Janez Sušnik.
Predsednik ZDUS

Priloga: Končni program Dnevov medgeneracijskega sožitja 2023